

การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*

THE STUDY ON SCHOOL ADMINISTRATORS' LEADERSHIP BEHAVIORS
UNDER KHONKAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

จิรภัทร จินย้าย¹, วิเชียร วิเชียร²

Jeerapat Jeenyai¹, Wichian Rooyuenyong²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1,2}

Northeastern University^{1,2}

Email : Jeerapatgk@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the leadership behavior of school administrators and 2) to compare the leadership behavior of school administrators under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1 classified by position and school size. The sample group used in the research consisted of school administrators and teachers, with the total number of 338 people. The sample group was determined by Taro Yamane's formula at the error level of 0.05 using stratified random sampling method. The instrument used for collecting data was a 5-level rating scale questionnaire consisting of 25 items. The statistics used for analyzing data comprised frequency, percentage, mean, standard deviation and One-way ANOVA.

The results of the study found that: 1. A study on leadership behavior of school administrators under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1, in overall, was rated at a high level. 2. A comparison on leadership behaviors of school administrators under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1, classified by position, in overall and in each aspect, was different with statistical significance and classified by school size, in overall and in each aspect, was not different.

Keywords : Leadership Behavior; School Administrators; The Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในสังคมโลกปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว ควบคู่ไปกับกระแสผลักดันต่างๆ ทำให้ประเทศไทยต้องแข่งขันกับหลายประเทศ ประเทศให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง และการปกครอง การศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะสามารถนำการพัฒนาประเทศทุกด้านให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกทำให้เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์รู้วิธีแก้ปัญหาที่มีความคิดสร้างสรรค์มี จริยธรรม คือ พึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ นอกจากนี้ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้สามารถปรับตัวเข้ากับปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถเริ่มต้นพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบตามความเข้าใจในสาเหตุ ผลลัพธ์และความถูกต้อง ความดี คุณธรรม จริยธรรม และความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันการศึกษาได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา มาตรฐาน

การศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษามี 9 หมวด โดยเฉพาะมาตรา 6 ว่าด้วยมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้ต้องมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก จะมีการประเมิน ระบุว่า “ผู้บริหาร มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำและความสามารถในการจัดการ” คือต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น อุทิศตนในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทั้งมีการบริหารที่มีประสิทธิผล และผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการบริหาร (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา ต้องมีความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างดี และมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่สามารถนำไปใช้สร้างและพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่สถานศึกษาได้รับผลกระทบหรืออุปสรรคต่อการบริหารจัดการจากสถานการณ์โรคโควิด 19 ที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านการจัดการศึกษา ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร โดยเฉพาะพฤติกรรมความเป็นผู้นำเพื่อชักชวนหรือชักชวนผู้ร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในและภายนอกองค์กรหรือหน่วยงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร จะต้องมีความรู้ความสามารถจะนำองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและศักดิ์ศรีของผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงทางบริบทอย่างหลากหลายตามกระแสโลกาภิวัตน์ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2552)

พฤติกรรมความเป็นผู้นำเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พฤติกรรมความเป็นผู้นำเป็นภาพสะท้อนของลักษณะการปฏิบัติงานขององค์กรหรือองค์กรนั้นว่าเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผู้บริหารต้องใช้ความรู้และความสามารถในการเป็นผู้นำการบริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยให้บุคลากรหรือเพื่อนร่วมงานเกิดความพอใจ และความเต็มใจของความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้หากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารตรงกับความคาดหวังของผู้ร่วมงานเพียงใด ผลผลิตขององค์กรก็จะสูงขึ้นมากเท่านั้น (Stogdill R.M., 1974)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โรงเรียนในสังกัดประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านฝางและอำเภอพระยืน มีโรงเรียน 154 โรงเรียน ผู้บริหาร 142 คน ครู 2,033 คน และนักเรียน 23,935 คน แบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมผู้นำโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของการบริหารสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ อันเกิดจากผลกระทบของโรคโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน และการทำงานภายในองค์กรด้านต่างๆ รวมไปถึงการ

บริหารบุคลากรซึ่งยังขาดการประสานงานที่เหมาะสมในองค์กร ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ก็ จะส่งผลดีต่อองค์กรในการที่นำพองค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาใน ครั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงาน ส่งเสริม การพัฒนาศักยภาพให้กับผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้มีความพร้อมในการปรับตัวด้าน กระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาให้มีพฤติกรรมผู้นำ เพื่อพร้อมรับกับสภาพความเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,175 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 142 คน ครูจำนวน 2,033 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1,2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร คำนวณตามแนวคิดของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamae ,1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ แล้วคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละชั้น ภูมิแล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน และครู จำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แบบสอบถามมีลักษณะจำแนกออกเป็น 4 แบบ คือ พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ พฤติกรรมผู้นำ แบบมุ่งสมาคม พฤติกรรมผู้นำแบบพบกันครึ่งทาง และพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม เป็นมาตรฐานวัด

แบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล 3) ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ส่งคืนเอกสารทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมของเพื่อบรรจุแบบสอบถามทั้งหมด จำนวนซองถึงผู้วิจัยและติดตราไปรษณียากรไว้เรียบร้อย การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมา ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ การหาค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและรายด้าน 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) 4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวม

การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ	4.26	0.73	มาก	2
2. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสมาคม	4.19	0.69	มาก	3
3. พฤติกรรมผู้นำแบบพบกันครึ่งทาง	4.14	0.80	มาก	4
4. พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.31	0.80	มาก	1
ภาพรวม	4.22	0.75	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.73) และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสมาคม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.69) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ พฤติกรรมผู้นำแบบพบกันครึ่งทาง ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.80)

5.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมผู้นำเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำการบริหารโดยให้บุคลากรหรือเพื่อนร่วมงานเกิดความพึงพอใจ ทั้งนี้หากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารตรงกับความคาดหวังของผู้ร่วมงานเพียงใด ผลผลิตขององค์กรก็จะสูงขึ้นมากเท่านั้น (Stogdill, 1974) ผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลที่สำคัญที่สุดในการเป็นผู้นำทางการศึกษา หากผู้บริหารมีพฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสมถูกต้องตามหลักการและทฤษฎีแล้ว การบริหารย่อมได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในสถานศึกษา พฤติกรรมผู้นำจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้นำเป็นศูนย์กลางของพฤติกรรมทั้งหลายของผู้ตามนั่นเอง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2552) นอกจากนี้ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ โชติวิเชียร (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของหัวหน้ากลุ่มวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันของโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเทศบาลวัดโกรกกราก สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก

6.2 ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ทัศนคติและมุมมองของครูกับผู้บริหาร ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันผู้บริหารเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสวงหาวิธีการที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อสร้างบรรยากาศความเข้าใจและเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อส่งผลให้โรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายสูงสุดที่วางไว้ ส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่ปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ คิตโสดา (2561)

ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้เพราะ ไม่ว่าโรงเรียนจะมีขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร พฤติกรรมความเป็นผู้นำเป็นภาพสะท้อนของลักษณะการปฏิบัติงานขององค์กรนั้นว่าเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจะต้องมีพฤติกรรมผู้นำที่สามารถจะนำองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้บริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทอย่างหลากหลายตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธาสินี เพชรกระจ่าง (2560) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสนั้นไม่แตกต่างกัน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แบบพฤติกรรมผู้นำที่มีระดับการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่งคือ พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านพฤติกรรมผู้นำแบบพบกันครึ่งทางมีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้นควรจัดให้มีการจัดการอบรมเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการใช้ระบบราชการที่มีกฎระเบียบ แบบแผนในการปฏิบัติงานการหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านพฤติกรรมผู้นำแบบพบกันครึ่งทางมีระดับการปฏิบัติต่ำสุด เสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการจัดการอบรมเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการใช้ระบบราชการที่มีกฎระเบียบ แบบแผนในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมผู้นำแบบพบกันครึ่งทาง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารภายในสถานศึกษา

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2565. จาก <https://www.kkzone1.go.th/2022/publications>
- ปิยะวรรณ คิตโตดา. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2562. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2565. จาก https://oer.learn.in.th/search_detail/result/153150
- สุธาสินี เพชรกระจ่าง. (2560). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). ภาวะผู้นำ.ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อุษณีย์ โชติวิเชียร. (2560). พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของหัวหน้ากลุ่มวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันของโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership: A survey of theory and research*. New York : Free Press.